

Nicolae Trohani
Aghiotantul
lui Eugen Cristescu
Însemnări de război

Autor

Nicolae Trohani

editura

Miidecărți

Bragadiru - 2019

CUPRINS

INTRODUCERE.....	7
CAPITOLUL 1.....	11
ÎN BASARABIA	11
1941	11
CAPITOLUL 2.....	23
PRIN TRANSNISTRIA ȘI BASARABIA	23
1942.....	29
ODESSA ȘI CRIMEEA.....	32
SPITALUL Z.O. 406 DIN GOLTA	40
RĂZBOIUL CONTINUĂ. TOT ÎN CRIMEEA.....	43
RĂNIREA. CONVALESCENȚA.	73
CAPITOLUL 3.....	83
1943.....	83
DIN NOU PE FRONT.....	85
SOȚ ȘI SOȚIE PRIN CRIMEEA ȘI TRANSNISTRIA.....	100
SINGUR PE FRONT	107
ÎN ȚARĂ PENTRU O LUNĂ.....	113
ÎNAPOI PE FRONT	115
SE NAȘTE BĂIATUL.....	136

CAPITOLUL 4.....	141
1944.....	141
ÎN ȚARĂ. DAR RĂZBOIUL CONTINUĂ.....	147
23 AUGUST 1944.....	153
NESIGURANȚA ÎN ZIUA DE MÂINE.....	157
CAPITOLUL 5.....	161
1945.....	161

CAPITOLUL 1

ÎN BASARABIA

1941

La 22 iunie 1941, se ordonă: "Români, treceți Prutul!", și România intră în război. Nicolae Trohani, lucrând în cadrul S.S.I.-ului, este în plină activitate. Agitația, în rândurile populației și a instituțiilor statului începuse însă mai de mult, putem spune chiar din septembrie 1939. În cele ce urmează ne vom referi doar la vremea de după intrarea României în război.

În agenda N.T. citim: Duminică, **15 iunie, 1941** – "dejunăm la AMA⁵. Toți vorbesc că vineri care vine va izbucni războiul."

Și un bilet datat 22 iunie 1941, prima zi de război – "Zonă. 22 Iunie 1941. Dragă Pupică, Sunt bine, te sărut cu mult drag, te iubesc și fereste-te în caz de bombardament. Am de toate și mă furnică proclamațiile. Pupică. Puffi".

Din însemnările zilnice (agenda N.T.) putem reface traseul, care la prima vedere, pentru un nespecialist, pare o continuă călătorie turistică... când de fapt erau deplasări de informare specifice unui ofițer S.S.I.

---

⁵ Asociația Magistraților și Avocaților, își avea baza la Herăstrău, pe malul stâng al lacului, în dreptul insulei.

Sâmbătă, **21 iunie**: "Plecăm din București prin Balotești – Tg. Fierbinți ajungem la castelul lui Barbu Catargi din com. Maia."

Duminică, **22 iunie**: "Vizitez biserica din Maia și văd mormântul lui B. Catargiu. La 8 R(adio) Buc(urești) anunță o emisiune specială p. ora 10. Izbucnirea războiului."

Luni, **23 iunie**: "La Maia." O fotografie din această zi și din această localitate îi înfățișează pe lt.col. Ionescu Palius Vasile⁶ și pe Nicolae Trohani în auto-stația de emisie-recepție.

Marți, **24 iunie**: "Plecăm din Maia și prin Adâncata – Cioran – Mizil – Râmnicul S(ărat) la Vârteșcoiu unde cantonez la sl Pastramă."

Miercuri, **25 iunie**: "Prin Focșani – Tecuci la Galați. La Tecuci dejun la Demetriad⁷. La Galați suntem găzduiți de Marion Pop⁸."

Joi, **26 iunie**: "La Galați. 4.15 începe un mic bomb(ardament) al nostru. Seara văd trei avioane sov(ietice), unul cu o bombă incendiază o prăvălie din Piața Veche. Văd pe ai noștri."

Vineri, **27 iunie**: "Plecăm din Galați prin Tecuci la Odobești."

Sâmbătă, **28 iunie**: "Plecăm din Odobești și prin Bacău – P(iatra) Neamț în com. Vaduri, pe drumul Bicazului. La ocolul silvic întâlnesc ca ing. silvic pe Preda din Galați fost coleg de cămin. La P. Neamț văd pe col. I.P.⁹, pe cea mai mare din fetele Djuvara, pe locot. Sasu."¹⁰

6 Lt.col. Ionescu Palius Vasile activa în cadrul S.S.I.-ului. Va muri pe frontul de vest, în februarie 1944. În continuare apare cel mai adesea cu apelativul Colonelul, dar și P. Vasile, P.V., Ionescu sau Palius.

7 La Tecuci se aflau membrii ai familiei Iancu Demetriade (1853-1940), mare proprietar agricol, fost senator, cumnat cu mama lui Nicolae Trohani. Era căsătorit cu Persefona (Proserpina) Gardelli (1870-1949/1950). Printre copiii săi bine cunoscut a fost pianistul Alexandru Demetriad (1903-1983), solist al Filarmonicii din București. Ceilalți copii au fost Jeanna (1894-1972), Dumitru (1895-1972), proprietar agricol în Movileni, Petru (1898-1972) și Angela (1900-1959).

8 Marion Zaphiratos-Pop (1896-1980) era cumnată cu Dumitrache Demetriade.

9 I.P. sunt inițialele colonelului ucrainian Ignatie Porohovschi, ce luptase în armata lui Petliura în timpul revoluției bolșevice din Rusia. În timpul celui de Al doilea război mondial colaborator al SSI-ului. Ridicat de Armata Sovietică, după război, din România, a murit în gulagul sovietic. În continuare apare, deseori, cu numele conspirativ de Colonelul Dobrescu. A se vedea volumul editat de Vadim Guzun, *Hnat Porohivski*, Cluj-Napoca, 2013.

10 Brăileanul Pierre conte de Roma (1898-1952/53), scriitor de limbă franceză, într-un „*Caiet cu note de război*”, inedit, consemnează: "Bicaz. Mercredi 18 Juin 1941 Nous sommes arrivés avant-hier soir à Bicaz en auto. C'était la seule voiture capable de nous mener jusqu'ici et peut être le dernier jour que l'on aurait pu sortir en auto de la ville. A Piatra où nous arrivâmes à 9 h. du soir circulait la version que le grand quartier général allemand allait s'établir dans cette ville, ayant a sa tête le

Respect pentru oameni și cărți

Să întrerupem pentru puțin însemnările N.T. pentru a consemna din cele ale Irmei Eremie (IE), mama Lilianei: "Joi, Sinaia, 3 iulie 1941. Liliane a sosit sâmbăta trecută. Ce fericire. Totuși este prinsă toată ziua cu munca sa la Crucea Roșie. Doar la cină și începând cu ora 20 ea este liberă și pălăvrăgim fără sfârșit despre aceste o mie de amintiri, atât de puternice, care nu mor decât odată cu noi".

Să continuăm cu însemnările lui NT:

Duminică, 29 iunie: "La P. Neamț luăm masa (cu) lt.col. P(alius) Vasile și cu Sandruc Alexandru."

Luni, 30 iunie: "Plec din Vaduri prin P. Neamț, Tg. Neamț și Fălticeni la Suceava."

Marti, 1 iulie: "Plecăm din Suceava și prin Fălticeni și Tg. Neamț ne întoarcem la Vaduri."

Miercuri, 2 iulie: "Plec din Vaduri cu col. P(alius) V(asile) prin P. Neamț – Bozieni – Roman – Strunga – Tg. Frumos – Iași. La Iași locuiesc în casa lui Traian Ionașcu¹¹. La Mogoșoaia moare (George) Valentin Bibescu¹²."

Joi, 3 iulie: "De la Iași prin Sculeni calc pe pământul Basarabiei, pe la gara Buciumeni. Niște avioane germane din greșală bombardează poziții române. Seara cinez la Bucium, la <Luca>."

général von Keitel et que le Roi et le général Antonescu s'établiront à Bicz. En route il n'y avait pas trop de mouvements de troupes sauf à Foçsani et Bacău qui paraissaient bondés d'Allemands. Exactement on ne sait encore rien sur la tournure que prendront les événements. Londres prétendait hier soir que suivant certains renseignements l'Allemagne demandait à la Russie une totale déconcentration de son armée, contrôle sur l'Ukraine qui sera rendue autonome et une plus étroite (pag. 57) collaboration de façon a ce que l'Allemagne puisse employer l'industrie soviétique qui serait de cette façon en dehors du rayon d'action des avions anglo-américains..."

11 Traian Ionașcu (n. 17 aprilie 1897, Iași - d. 19 noiembrie 1981, București), jurist, membru titular (din 1974) al Academiei Române. Profesor de drept civil la Universitatea din București, vicepreședinte al Facultății internaționale de drept comparat din Strasbourg.

12 George Valentin Bibescu (n. 3 aprilie 1880, București - d. 2 iulie 1941, București) renumit pilot. Președinte al Federației Internaționale de Aeronautică. Fondatorul Aeroportului Băneasa. Soția sa a fost Martha Bibescu, contesă de Montesquiou-Fézensac (1899-1973).

Vineri, **4 iulie**: "Urmăm operațiunile div. 13 Gl. (Gheorghe) Rozin¹³. Trecem de satul Florești. La întoarcere aflăm de moartea subită a maiorului (Emil) Tulbure¹⁴, într-un camion. Este dus la Spitalul Sculeni. Către seară Storojinețul este ocupat."

Sâmbătă, **5 iulie**: "La Iași. Maiorul Tulbure este înmormântat la cimitirul Sculeni."

Duminică, **6 iulie**: "Plecăm din Iași și prin Ungheni – Pârliți ajungem la Cornești Târg.

Luni, **7 iulie**: În Cornești Sat facem cunoștință cu maiorul român Bălan și cu maiorul german Reuter.

Marti, **8 iulie**: Prin Bursuceni și Chiscăreni ajungem la Sângerei, odată cu Divizia 50 Germană. Suntem primii români ce sosim în Sângerei și suntem întâmpinați de Dl. Cocoș. Asist la o luptă aeriană. Ne întoarcem prin Coșcodeni."

Miercuri, **9 iulie**: "La Cornești Sat la maiorul german Reuter."

Joi, **10 iulie**: "Plecăm din Cornești la Iași unde vedem pe (Sotir) Georgescu, (Ionescu) Micandru și Sandu¹⁵. Vorbesc din Iași, cu Pupică, la telefon, la Sinaia, îmi spune că va primi leafă de sergent. Plecăm prin Pașcani spre Suceava. Între Dolhasca și Liteni ne împotmolim și ne scot boii actorului Ion Manu¹⁶, care este acum moștenitorul tatălui său vitreg și proprietar al moșiei Poiana Rahtivanului."

Vineri, **11 iulie**: "La 4 dim. sosim la Suceava și d(upă) masa la Cernăuți, revăd orașul meu preferat. În altarul Bisericii de la Mitropolie sovieticii improvizaseră un closet. Majoritatea clădirilor din str. București sunt incendiate de sovietici. Aici neînțelegeri cu privire la postul de guvernator: Glul A(ntonescu) a numit pe Rioșanu¹⁷ iar Mihai A(ntonescu) pe Glul. Voiculescu¹⁸."

Sâmbătă, **12 iulie**: "La Cernăuți întâlnesc pe av. Dumitrescu de la B.N.R., din Brăila, mobilizat ca locot(enent), pe Stănescu cu B(an)ca Națională. Vorbesc cu lt.col. Rădulescu."

13 Generalul Gheorghe Rozin (27 iulie 1888, Fălticeni – 10 sau 16 ianuarie 1961, închisoarea Văcărești). În perioada 18 sept. 1940 – 8 nov. 1941, ca general de brigadă a condus Divizia 13 Infanterie, iar între 20 martie 1943 – 23 ian. 1944, ca general de divizie, Corpul 4 Armată. În 1944 devine general de corp de armată, comandant al Trupelor de Tancuri și Auto-Mecanizate. La 19 aprilie 1948 este arestat, acuzat de înaltă trădare și condamnat la 20 de ani temniță grea.

14 Maiorul Emil Tulbure activa în SSI.

15 Toți trei activi în SSI

16 Actorul Ion Manu (1891–1968) a jucat în numeroase piese de teatru și filme.

17 Alexandru Rioșanu (1892 – 30 august 1941). În lunile iunie–august 1941 a fost guvernator al Bucovinei, numit de către Ion Antonescu.

18 Generalul Constantin G. Voiculescu (23 febr. 1890, Tămădău – 17 sept. 1955, închisoarea Gherla) va fi apoi numit, la 1 august 1941, guvernator al Basarabiei, până în aprilie 1943.

Respect pentru oameni și cărți

Duminică, 13 iulie: "La C(ernău)ți, la Te Deum, la catedrală, Glul. Voiculescu și Rioșanu dau mâna cu ofițerii. Plecăm din C(ernău)ți, poposim la Suceava unde cinăm și la 2 noaptea sosim la Iași."

Luni, 14 iulie: "Vorbesc cu maman Irma la Sinaia, îmi spune că Liliane este la Crucea Roșie. La Iași, revedem pe Dl. Col. Lissievici¹⁹."

Marti, 15 iulie: "La Iași, dejunăm și cinăm din carnea de porc ce ne-a adus-o Andrei din Basarabia."

Miercuri, 16 iulie: "La orele 16 intră în Chișinău tancurile românești."

Vineri, 18 iulie: "Plecăm din Iași și sosim în Chișinăul aproape distrus. Călătorim cu comisarul Dimitriu. Drumul prin Cornești, Călărași Târg."

Sâmbătă, 19 iulie: "În Chișinău vizităm ruine. Manifestația Românilor la Sobor, C(oman)d(amen)tul Germano-Român și (biserica) Ciuflea. Ajung la Marele Clopot spărgând ușa."

Duminică, 20 iulie: "În Chișinău."

Luni, 21 iulie: "Plec cu Gică Cristescu²⁰ prin Hâncești – Leușeni – Răducăneni – Tomești din Chișinău la Iași. La Chișinău revăd pe locot. în rezervă Boris Dobrosinski²¹. Noaptea vorbesc cu Maman Irma la telefon."

Marti, 22 iulie: "Din Iași, la orele 24,30, plec cu camionul prin Coropcenii – Huși – Hâncești și revin la Chișinău."

Miercuri, 23 iulie: "La Chișinău cu col. I.P."

Joi, 24 iulie: "La Chișinău, la cină, invităm pe lt col Dtru Rădulescu, directorul de cabinet al guvernatorului Basarabiei."

¹⁹ Colonelul Ioan Lissievici (29 ian. 1898, Iași – febr. 1974). La 1 mai 1941 devine ofițer în cadrul Serviciului Special de Informații, fiind înaintat la 10 mai 1941 la gradul de colonel. În cadrul SSI, a îndeplinit funcțiile de șef al Secției I informații externe, șef al Eșalonului Mobil detașat pe lângă Marele Cartier General pe timpul operațiilor din Est și subdirector al serviciului. În perioada 25 sept – 25 dec. 1944 va deține funcția de director general al Serviciului Special de Informații. Arestat la 27 mai 1949, fiind acuzat de activitate intensă contra clasei muncitoare și apartenență la S.S.I. După opt ani de anchetă, a fost condamnat la 15 ani detenție grea și confiscarea totală a averii. A fost deținut în închisorile Pitești, Jilava, Făgăraș, Ghencea și Gherla. Eliberat din închisoare la data de 25 august 1963, după expirarea pedepsei, cu domiciliu obligatoriu în comuna Lățești, raionul Fetești. I se aprobă stabilirea în București abia în anul 1965, dar fără a avea drept de pensie. În anul 1969 s-a înscris în Asociația luptătorilor veterani din războiul antifascist. Printr-o hotărâre judecătorească a Tribunalul Militar al Capitalei din 29 ianuarie 1970 i s-a soluționat favorabil, în lipsă, cererea de anulare a condamnării.

²⁰ Activ în SSI.

²¹ Boris E. Dobrosinski (4 nov. 1907, Basarabia – 26 aug. 1958). Învățător.

În această zi I.E. consemnează: "Săraca Liliane este foarte obosită. Se dedică mult prizonierilor²² și trebuie să facă de gardă 10 noapți la rând, pe lângă ei. Cum va suporta sănătatea ei acest surmenaj?"

Și N.T. continuă:

Vineri, **25 iulie**: "Plec din Chișinău și prin Răducăneni ajung la Iași. Lângă aerodrom asist la un accident de avion german. Vorbesc la telefon la Sinaia."

Sâmbătă, **26 iulie** – Luni, 28 iulie: "La Iași."

Marti, **29 iulie**: "La Iași, întâlnesc pe dl Rohatu, stă pe strada N. Gane No. 3."

Miercuri, **30 iulie**: "Iași. Vorbesc cu Irma și Ion Eremie."

Joi, **31 iulie**: "Plecăm din Iași prin Vaslui – Huși la Fălciu unde poposim seara la George Celenti²³."

Vineri, **1 august**: "Plecăm din Fălciu prin Comrat – Țaruțino (părăsit) – Crasna (părăsit) – Șampănoasa, ne împotmolim la Teplitz unde dormim noaptea."

Sâmbătă, **2 august**: "... plecăm din Teplitz pe la Sărata. La Sărata întâlnesc pe (brăileanul) Ed(uard) Jugaperian. Apoi cu mașina, și la est de Bairamcea ne împotmolim."

Duminică, **3 august**: "Pornesc pe jos, apoi cu căruța și apoi cu camionul, venit din urmă, spre C(etatea) Albă unde sosim către orele 10. C(etatea) Albă Belicovici No. 37"

Luni, **4 august**: "La Cetatea Albă vine Bujoreanu și Arghir²⁴."

Marti, **5 august**: "Plec din C(etatea) Albă prin Cazacii Vechi și din cauza ploii poposim noaptea în casa primitivului gospodar Candiba din Moldovanca, oficial Ivănești <Cu 12 lei în gură>."

Miercuri, **6 august**: "Plec din Moldovanca prin Căușani, la Dealul lui Suvorov, la Tighina apoi la Chișinău."

22 Este folosit cuvântul *prizonieri*, prin urmare se îngrijeau toți răniții din război, indiferent de origine...

23 Familia Celenti sau Celente era de origine greacă. În 1940, în Fălciu, un inginer agronom Iustin Celente s-a căsătorit cu Bălășița (Bălățica) Vitoratos, fiica lui Pericle și Maria, născută pe 10 februarie 1910 și care a devenit centenară... Familia Vitoratos era originară din Chefalonia. Soții Celente au avut două fiice – Lucia, n. 1941, și Gabriela, n. 1942 (inf. Internet). Este posibil ca numele de botez, la NT, să fie greșit.

24 Căpitanul inginer Nicolae Arghir-Cociubei, angajat al SSI, după război, în diferite declarații, îl va critica pe Nicolae Trohani, deși acesta din urmă l-a ajutat cu diferite ocazii, printre care și la întocmirea dosarului de pensie... Era născut la 14 ianuarie 1895. A lucrat în serviciul militar de informații din 1923 până în 1949, când ocupa funcția de subdirector în M.A.I. La 16 august 1949 este arestat, direct de la serviciu, iar în 1953 a fost preluat de autoritățile sovietice din România și repatriat la 28 mai 1965. A decedat în 1970 și a fost incinerat.

Respect pentru oameni și cărți

Joi, **7 august**: "La Chișinău, vine Lt.col Russo, proprietar agricol în Orhei. De vorbă cu Dl. Georgescu."

Vineri, **8 august**: "Plec din Chișinău prin Hâncești – Răducăneni. Seara, la cină, cunosc pe maiorul italian Bachelì, vorbește româna, are părinții la Craiova. Cunoscut din afacerea Butenco²⁵. Trupele române ocupă Tiraspolul."

Sâmbătă, **9 august**: "Iași."

Duminică, **10 august**: "Iași. Podul de cale ferată Cernavoda atins de 2 bombe sovietice, la orele 4,30 dim."

Luni, **11 august** – Miercuri, 13 august: "La Iași. Vorbesc cu Bebeca²⁶ la telefon."

Joi, **14 august**: "La Iași."

Vineri, **15 august**: "La Iași, către prânz plec din Iași cu Lt.Col. Palius Vasile și șoferul Micu, cu mașina B.M.W. ,prin Roman, la Tecuci. La Tecuci, aflu că Petrică s-a certat cu Virgil Mironescu²⁷. Seara vorbesc cu (Liliane) la telefon."

Sâmbătă, **16 august**: "Din Tecuci, împreună cu Petrică Demetriad, plec la Galați, unde C(urtea) Marțială a C(oman)d(amen)tului III Teritorial confirmă, pe 30 zile, mandatul de arestare lansat împotriva lui Rizescu Gh²⁸. Seara din nou la Tecuci. Vorbesc cu (Liliane) la telefon."

Duminică, **17 august**: "Dimineața, către orele 10, sosesc la București, la orele 14,30, sosește cu trenul, din Sinaia, Liliane cu mama Irma... Întrevedere la 23 cu prof. Smochină²⁹ care pleacă în Basarabia a doua zi."

Din însemnările I.E. aflăm că: "Puffy are un concediu de 10 zile, ceea ce face că și Liliane a obținut unul, și s-a întors cu mine (în București)."

La 26 august 1941, N.T. scrie o carte poștală – "Am sosit aseară către ora 8, cu bine, acasă... Victoria va spăla zilele acestea. Mi-a adus bocancii (dați p. ținte) și uniforma călcată." Venirea este de la Sinaia în București deoarece I.E. notează: "București, joi, 28 august 1941: Săptămâna aceasta a fost plină... Liliane s-a întors la Sinaia. A fost repartizată la Palace Hotel, unde Crucea Roșie a mai deschis un spital, pentru răniții din război". Conform lui N.T., Liliane a plecat la Sinaia pe 21

25 Referire la nerecunoașterea de către URSS a Unirii Basarabiei cu România în 1918. Discurs al lui Molotov din 29 martie 1940.

26 Anastasia (Bebeca) Trohani (1913-1991) sora lui Nicolae Trohani.

27 Petru Demetriad (1898-1972), avocat, văr primar cu N.T. Virgil Mironescu, jurist, teza de licență, susținută în 1900 - *Divorțul în antichitate în dreptul roman și român*.

28 Gh. Rizescu – șef de echipă SSI.

29 Nichita Smochină (1894-1980) – român transnistrean, istoric, membru al Academiei Române. A se vedea V. Guzun, *Acțiunea informativă Nichita Smochină, Cluj-Napoca, 2013, p. 19-43*.

august, iar N.T. pe 23 august. În ziua de duminică, 24 august: "Glul I. Antonescu (este) proclamat mareșal".

Luni, **25 august**: "seara plec cu col. P. cu mașina la București. Cunosce pe av(ocatul) Bideanu³⁰ de la Sibiu."

Vineri, **29 august**: "În vizită la col. Porohovschi, în satul Crucea de Piatră, com. Călugăreni. Văd stupăria."

Sâmbătă, **30 august**: "Vizitez expoziția antimasonică de la Șosea."

Duminică, **31 august**: "Plec din Buc. la orele 11.10. Popas la Tecuci și apoi la Movileni, unde cinăm... Dorm la Movileni."

Pe 31 august, N.T. anunță printr-o carte poștală: "telefonul tău m-a exasperat, am chemat Palace, mi s-a spus că ești la Cămin, etc. În cele din urmă am rugat-o pe dra Dârlan să-ți comunice că plec astăzi" pe front. "Aseară am trecut în fugă la mama și la tata, mi-am luat rămas bun și le-am lăsat carne... procurată prin birou.... Am luat îmbrăcăminte așa cum mi-ai spus, fii fără grijă".

Valoarea mărcilor poștale de pe fiecare carte poștală este de 4 lei, cu portretul Regelui Mihai, iar ca ștampile poștale, neclare, apar ÎMPRUMUTUL / REÎNTREGIRII / SUBSCRIEȚI TOȚI și **SUBSCRIS LA / ÎMPRUMUTUL / REÎNTREGIRII**. O mică ștampilă dreptunghiulară, cu tuș roșu, conține mențiunea **CENZURAT**.

La **1 septembrie** 1941, trimite, tot la Sinaia, o carte poștală cu mica ștampilă cu tuș roșu, **CENZURAT**. "Îți scriu aceste rânduri de la Movileni, de la Dumitrache, unde am cinat aseară întrecând pe Pantagruel și unde am dormit peste noapte. Ieri, înainte de a pleca din București mi s-au vândut prin birou 5 kg de zahăr (cubiç)."

Agenda lui N.T. consemnează în continuare: Luni, 1 septembrie: "Plec din Movileni și, prin Bârlad – Crasna – Huși, sosesc la Chișinău."

Martți, **2 septembrie**: "La dejun la lt.col. Cristea cu D(oam)na."

Miercuri, **3 septembrie**: "dl Balaban îmi face prima inoculare antitifică la Chișinău."

Din Chișinău sunt trimise alte două cărți poștale. Prima, din 3 septembrie, dar având ștampila de expediere din București, către Sinaia – "Profit de plecarea unui coleg la București și-l rog să arunce la cutie această carte poștală pentru ca cel puțin pe această cale să ai vești de la mine. Sunt bine, sănătos și mă gândesc la Pupică. Înainte!". Pe stânga, jos, din partea Cenzurei – "Buc. 5.IX 941 Bun și aprobat. Sărutări de mâini, Cpt. Vl (Văleanu)" Pe aceasta, în afara micii ștampile

³⁰ Probabil Augustin Bideanu, subsecretar de stat la Finanțe în Guvernul Ion Gîrțu (4 iulie – 4 septembrie 1940).

Respect pentru oameni și cărți

dreptunghiulare cu tuș roșu și menționând **CENZURAT**, se află două stampile: **CONTRIBUȚI / ȘI VOI LA REÎNTREGIRE / SUBSCRIIND / ÎMPRUMUTUL** și **SUBSCRIEȚI / ROMÂNI LA / ÎMPRUMUTUL / REÎNTREGIRII**. Expeditorul își dă adresa din București.

Din agenda NT reținem: **Vineri, 5 septembrie**. "Pictorul Stoica D³¹ îmi face în restaurantul Eliseu portretul. Îi dau 2.000 lei. În localul Cons(ulatului) Italian de pe str. Viilor, fost local N.K.V.D., se procedează la deshumarea celor executăți. Se descoperă 38 cadavre. Seara la cină insp(ectorul) Paximade³² și soția sa, Sandu, Micandru³³."

Sâmbătă, 6 septembrie: "Plec din Chișinău spre Criuleni (șos. Orhei) podul fiind rupt de ape mă reîntorc și prin Bulboaca ajung (la) Tighina unde dorm la familia Boris Belunzeanu, str. Poet Mateevici No. 66. Glul Ciupercă³⁴ este înlocuit cu Iacobici³⁵, avem numai la Odessa 40.00 pierderi, total de la începutul campaniei 60.000. Trecem în d(ezastu)."

Duminică, 7 septembrie: "La Tighina. Plec după masa cu mașina la Chișinău. La Chișinău sosesc Usenko, V. Melnic, K(osma) Firciuk și Imudiak³⁶."

Luni, 8 septembrie: "La Chișinău sosesc cu avionul cpt. Dimitriu, Văleanu și col. I.P."

Marti, 9 septembrie: "Plec de la Chișinău cu col. I.P. și poposesc seara la Tecuci. A doua inoculare antitifică."

În a doua carte poștală, trimisă din Chișinău, pe 9 septembrie 1941, scrie: "Profit de plecarea unui prieten la București și l-am rugat să pună la poștă prezenta scrisoare.... Am întâlnit pe Stoica care mi-a făcut un frumos portret, în care mă înfățișează plin de energie, aproape mussolinian. Aproape că nu mă recunosc." Într-un colț de pe partea destinată corespondenței este scris de mână: "8 sept. Adusă personal pe calea aerului. Multe sărutări de mâini. Cpt. Văleanu". Pe aceasta se află

31 Pictorul D(umitrescu) Stoica (1880-1956), autor de tablouri și schițe cu subiecte militar-istorice.

32 Alfred Paximade, director general al Poliției. În perioada 1948 – 1964 va fi arestat.

33 Constantin Gheorghe Ionescu-Micandru ("Titi") (1898 – 13 iul. 1950, Jilava), șeful Grupei "G" din cadrul SSI, lt.col.

34 Generalul Nicolae Ciupercă (20 apr. 1882, Râmnicu Sărat – 25 mai 1950, închisoarea Văcărești). În anii 1938-1939 a fost Ministru de Război, iar între 2 iul.1940 – 13 sept. 1941 comandant al Armatei a 4-a. A fost arestat la 12 sept. 1948 și încarcerat la 31 dec. 1948 la Jilava.

35 Generalul Iosif Iacobici (8 dec. 1884, Alba Iulia – 11 martie 1952, închisoarea Aiud) comandant al Armatei a 4-a în perioada 14 sept. – 8 nov. 1941. Între 27 ian. și 22 sept. 1941 a fost Ministru de Război, iar între 22 sept. 1941 – 20 ian. 1942 șef al Marelui Stat Major. A fost arestat la 12 august 1948 și deținut la Văcărești, Jilava și Aiud.

36 Toți trei informatori de peste Bug.